

Informační list pro obyvatele obce Silůvky

číslo 4 (38), ročník 4 duben 2002

25. 4. 1948

- Březen – za kamna vlezem; duben – ještě tam budem.
- Bouřky v dubnu zvěstují dobré léto.
- Ranní déšť a dubnový čas je stejný.
- V tomto měsíci jest obyčejně mnoho silných větrů, nato hned snůh, déšť, kroupy, slunečnost, a protože stále proměnlivé povětrí, že se sotva v celém roku takové nalézá.
- Jak prvně zahřmí, fialka víc nevóní.
- Panská láska a dubnový snůh za mnoho nestojí.
- Prší-li na sv. Vojtěcha, neurodí se švestky.
- Když duben laškuje, bývá mnoho sena a obilí.
- Studený a mokrý duben plní sklepy a sudy.
- Jaký duben – takový říjen.
- Mokrý duben – hojnost ovoce.
- Ondřej mosty staví, Jiří je odpalví. (24. 4.)
- Jiří a Marek – mrazem nás zalek.
- Před Jiřím sucho, po něm mokro.
- Kam se nese první bouřka, tam ostatní za ní táhnou.
- Jasný měsíc v dubnu škodí květu stromů.
- Potí-li se Dominik, bude Marek ještě v kožiše. (25. 4.)
- Svatého Marka deštivo – sedm týdnů blátivo.
- Mrzne-li na svatého Vítala, mrzne ještě 40 dní. (28. 4.)
- Hřmí-li v dubnu, konec mrazům.
- Když se ozve v dubnu hrom, chyt' si kámen nebo strom.
- Jak hluboko v dubnu namokne, tak hluboko v máji vyschne.

24. dubna

• USNESENÍ ZE ZASEDÁNÍ ZASTUPITELSTVA

Ve středu 13. března 2002 proběhlo zasedání obecního zastupitelstva s následujícím usnesením:

- Obecní zastupitelstvo projednalo a schválilo rozpočet obce pro rok 2002 jako vyrovnaný dle kapitol, příjmy 5 456 600,- Kč
výdaje 5 456 600,- Kč

• NÁVRH ROZPOČTU NA ROK 2002

Vážení občané, na posledním zasedání obecního zastupitelstva byl přijat návrh obecního rozpočtu na poslední rok volebního období 1998 – 2002, se kterým vás chceme v krátkosti seznámit prostřednictvím našeho Informačního listu. Pro přehlednost jsou uváděny jen nejdůležitější položky rozpočtu, které tvoří převážnou část finančních prostředků. Celý rozpočet je navržen jako vyrovnaný a v případě nutnosti budou prováděny jeho úpravy.

Na letošní rok 2002 předpokládáme příjmy ve výši 4 277 330,- Kč, jsou to zejména příjmy v těchto položkách:

▪ daně a poplatky	3 188 000,- Kč
▪ poskytování služeb	140 000,- Kč
▪ škola stravování	180 000,- Kč
▪ komunální odpady	253 000,- Kč
▪ příjmy ze služeb	242 330,- Kč
▪ dotace na plyn	220 000,- Kč
▪ nájem	54 000,- Kč
▪ příjmy celkem	4 277 330,- Kč
▪ převod z roku 2001	1 179 270,- Kč
▪ celkové finanční prostředky	5 456 600,- Kč

Výdaje pro letošní rok 2002 jsou naplánovány a rozčleněny do těchto položek:

▪ silnice	430 000,- Kč
▪ pitná voda	294 000,- Kč
▪ ČOV (čistička)	690 000,- Kč
▪ veřejné osvětlení	160 000,- Kč
▪ územní plán	260 000,- Kč
▪ komunální odpady	253 000,- Kč
▪ provoz OÚ	1 356 000,- Kč
▪ škola Silůvky	1 086 000,- Kč
▪ škola Ořechov	104 600,- Kč
▪ organizace	35 000,- Kč
▪ jiné výdaje	138 000,- Kč
▪ výdaje celkem	4 806 600,- Kč
▪ splátka úvěru	650 000,- Kč
▪ celkové výdaje	5 456 600,- Kč

Podrobné rozčlenění obecního rozpočtu je k nahlédnutí na obecním úřadě, kde vám budou zodpovězeny případné dotazy týkající se tohoto rozpočtu.

Ing. Květoslav Kopal
předseda finanční komise

• POPLATKY

K 19. březnu 2002 nezaplatilo poplatek 360,- Kč za likvidaci odpadu 35 občanů s trvalým pobytem v obci Silůvky a 5 majitelů stavby určené nebo sloužící k individuální rekreaci s trvalým pobytem mimo obec Silůvky.

V současné době je těmto občanům doporučeně rozesíláno upozornění na povinnost uhradit tento poplatek. Pokud poplatek 360,- Kč neuhradí do 26. dubna 2002, zvyšuje se automaticky výše poplatku o 50% (viz. vyhláška obce Silůvky číslo 03/2002 otisknutá v lednovém čísle Informačního listu), tj. na částku 540,- Kč za osobu/rok. Pokud ani tato navýšená částka nebude uhrazena do 31. května 2002, bude postupováno dle platných předpisů. Po rozhodnutí soudu pak nastává běžné vymáhání formou obstarávky platu, úhradou ve spojení se soudními výlohami či exekucí.

• CHODNÍK KE HŘBITOVU

Oznamujeme občanům, že byly zahájeny přípravné práce na výstavbě chodníku ke hřbitovu.

• <http://siluvky.webpark.cz>

Od měsíce května budou zkušebně spuštěny internetové stránky naší obce. Můžete je navštívit na výše uvedené adrese. Pokud budete mít k těmto stránkám jakékoliv výhrady či připomínky, zašlete to na adresu: radysek@hotmail.com.

• JUBILANTI

V měsíci dubnu oslaví své životní jubileum tyto následující občané:

85 let	Amálie Kališová
85 let	Jaroslav Weber
81 let	Jiřina Fraňková
76 let	Vladislav Domes
76 let	Jan Vašulín
75 let	Anna Dvořáková
73 let	Vlastimila Smejkalová
72 let	Miloslav Kolbert
71 let	Božena Ptáčková

Všem jubilantům přejeme do dalších let hodně zdraví a spokojenosti.

• Z HISTORIE NAŠÍ OBCE – USPOŘÁDÁNÍ DOMU

Mnozí z nás jistě ví, jaké proměny doznal rodinný dům za posledních 50 roků. A jak tomu bývalo dříve? Kde se začínalo?

V době založení obce měl celý kmen k obývání jeden společný srub z neotesaných klád – truplů. Byl částečně zapuštěn do země. Uprostřed bylo ohniště obložené kameny.

Křesťanství zavádí po roce 863 pevné manželské svazky a pevná jména, vznikají rodiny. Rodiny si staví své vlastní domy – sruby, buď vedle sebe, nebo do kruhu. Vznikají vesnice buď návesního nebo uličního typu. V Sulejovicích – Silůvkách je zástavba uličního typu, po obou stranách hlavní cesty.

Dřevěné sruby se postupem doby staví již z otesaných klád, strop je trámový, střecha došková, na zemi hliněná mazanice. Později k domu přiléhalo hospodářské stavení, též roubené.

Vedle obytného bývala maštal pro koně, chlév a chlívěk pro prasata a také pro ovce. Dřevěná stodola stávala na humně. Ploty u zahrad bývaly kůlové nebo ténkové.

Domy byly průčelím do ulice, zahrádky téměř přede všemi. Vjezd do dvora vedle domu. Před vchodem byl malý „žundr“, z něhož se vcházelo do síně. Na jedné straně síně byly dveře do komory, na druhé dveře do světnice a do kuchyně. Později byl při některé selské usedlosti též výměnek.

Po třicetileté válce jsou již domy s kamennou podezdívkou, zdi z nepálených cihel a střechy doškové. Malá zamřížovaná okénka. Poslední doškovou střechu v Silůvkách měli Kamanovi č. 9. Byla stržena v roce 1933. U některých domů byl i průjezd, obvykle se zastavěla protipožární ulička, pokud byly došky nahrazeny pálenou křídlicí.

Průjezd sloužil jako kůlna na hospodářské nářadí. Ze síně vedl žebřík na hůru.

V seknicí byla z hlíny upěchovaná zem. Z trámového stropu visela na niti holubička z vejce a z papíru. Ke stropu byla přibíta dřevěná ucha, jimiž prostrkovali ráhna, zvlášť na mužské a ženské šaty. Seknice byla vybita vápnem.

V koutě u okna proti dveřím stál stůl se dvěma lavicemi s podpěradly ke zdi přibitými. V rohu, v místě, kde se lavice sbíhaly, stála karmárka, do níž ukládali spisy, peníze apod.

Vedle okna visívaly hodiny, nad stolem polička, kam se ukládaly modlitební knížky, kroniky, sv. obrázky, sošky apod. Bývala i se šufletem. Pod poličkou byly dřevěné kolíky na džbány a hrnky. Dále byly ve světnici tři nebo čtyři židle a židlička pro děti.

Harmara na šaty, malovaná truhla a jedna nebo dvě postele. Na zdi nad postelemi visel obraz sv. Rodiny.

Hned u dveří byl vedle kamen komínek, z něhož šel sopóch – díra do komína.

Kamna byla kachlová, stála na štoku. Za kamny byla pec. Kolem kamen byla dlouhá lavice a kratší pod komínkem. V kuchyni stálo ohnisko a topilo se z něho do kamen ve světnici i do pekárny. Uprostřed kuchyně stál těžký dubový stůl a 4 židle. V rohu vědro s vodou. Na zdi polička se solí a kořením.

Talíře bývaly nejdříve cínové, od 16. století keramické. Na zdi visel kříž, symbol křesťanské rodiny.

Svítilo se loučí. Nasekaly se 15 cm dlouhé louče březové, borové moc čoudily. Dva kousky se položily křížem přes sebe na zapálenou slámu a tak se svítilo. Od roku 1800 se již používají svíčky a lampy na petrolej. Od roku 1926 se v naší obci používají elektrické žárovky.

V maštali bývala stírka na sečku a dřevěná pryčna – postel, na které spával čeledín.

Před chlévy bývalo hnojiště, na kterém nechyběly slepice s kohoutem.

Obecní studna s okovem byla na ulici, vždy pro 5 až 8 domů.

Dnes už si dobu, kdy byla založena škola, roku 1783 neumíme představit. Vesnice byla spojena s okolím jen polními cestami, které byly v noci schůdné jen za svitu měsíce. Všechny práce se konaly jen za denního světla. Ani do chlévů a stodol se s loučí večer nechodilo.

Poslední takový dům v obci s černou kuchyní, pecí, s mřížemi v oknech, je dům č. 52 (bývalý starosta Procházka, později Pipalovi, nyní Sedláčkovi), u staré obecní studny.

Jen ponocný měřil noční čas a dbal o klid v dlouhé noční době. Denní čas měřil jen hlas zvonu. Však za pecí bylo stále teplo a když bylo co jíst, tak víc už lidem nechybělo. Dlouhé zimní večery trávili kolem pece a při vzájemných návštěvách sousedů probírali události rodinné, obecní a také přespolečné. Besedy bývaly srdečné, poučné a při plápolání loučí při nich čas rychle ubíhal. Až ranní zpěv kohouta probouzel sousedy do nového dne.

V dávných dobách si obytné domy stavěli lidé sami. Později již za pomoci řemeslníků, zedníků, tesařů a dalších dle vybavení domu. Stavební materiál, dřevo, kámen, hlína a sláma pocházel z okolí domu. Hodnota obytného domu tvořila 1% majetku hospodáře. Těch 99% pak stáje, sýpky, sklepy, stodola, stroje a náčiní, koně, ostatní dobytek, drůbež, dále pole, lesy, louky, vinice a ovocné stromy. To vše bylo zapotřebí ke zdárnému chodu jednotlivých selských sídel.

V domě prožívali lidé celý život, tam se narodili, tam také zemřeli. Celá rodina žila pohromadě, několik generací. Každý zde měl své místo. Hospodář s hospodyní, dědeček s babičkou, nejméně tři svobodní sourozenci hospodáře a pět i osm dětí. U větších rolníků též čeledín a děvečka. Dům dědil vždy prvorozený syn. Tak přecházel dům z generace na generaci a v některých domech se rody udržely po celá staletí.

Rozdílným hospodařením a schopnostmi jednotlivých rolníků docházelo během doby, zvláště pak po zrušení nevolnictví a roboty k výstavnosti domů a k zámožnosti jejich obyvatel. Ti byli většinou soudržní a v nouzi a neštěstí si navzájem pomáhali.

Dnes je uspořádání domu zcela jiné. Není k živnosti potřeba ani polí, lesů, dobytek, stodol, strojů, jak tomu bývalo dřív.

Máme v domech vše, nejen pro přežití, ale také mnoho pro své koníčky a zábavu. Každý má svou světničku, chce mít soukromí.

Také dobrou práci, relativně dost peněz, volného času a důchod.

Ale i ten, kdo to všechno má, není spokojen. Nemůže najít ten pravý smysl života, který je skryt ve víře, lásce a naději.

Heslo „Modli se a pracuj“, slovy dneška „Znej smysl svého života a naplňuj jej ušlechtilými činy“ je dostatečnou motivací každého člověka dobré vůle v každé situaci a nekonečném čase k nalezení spokojenosti na naší životní pouti.

Kronikář obce Silůvek
Zdeněk Škorpík

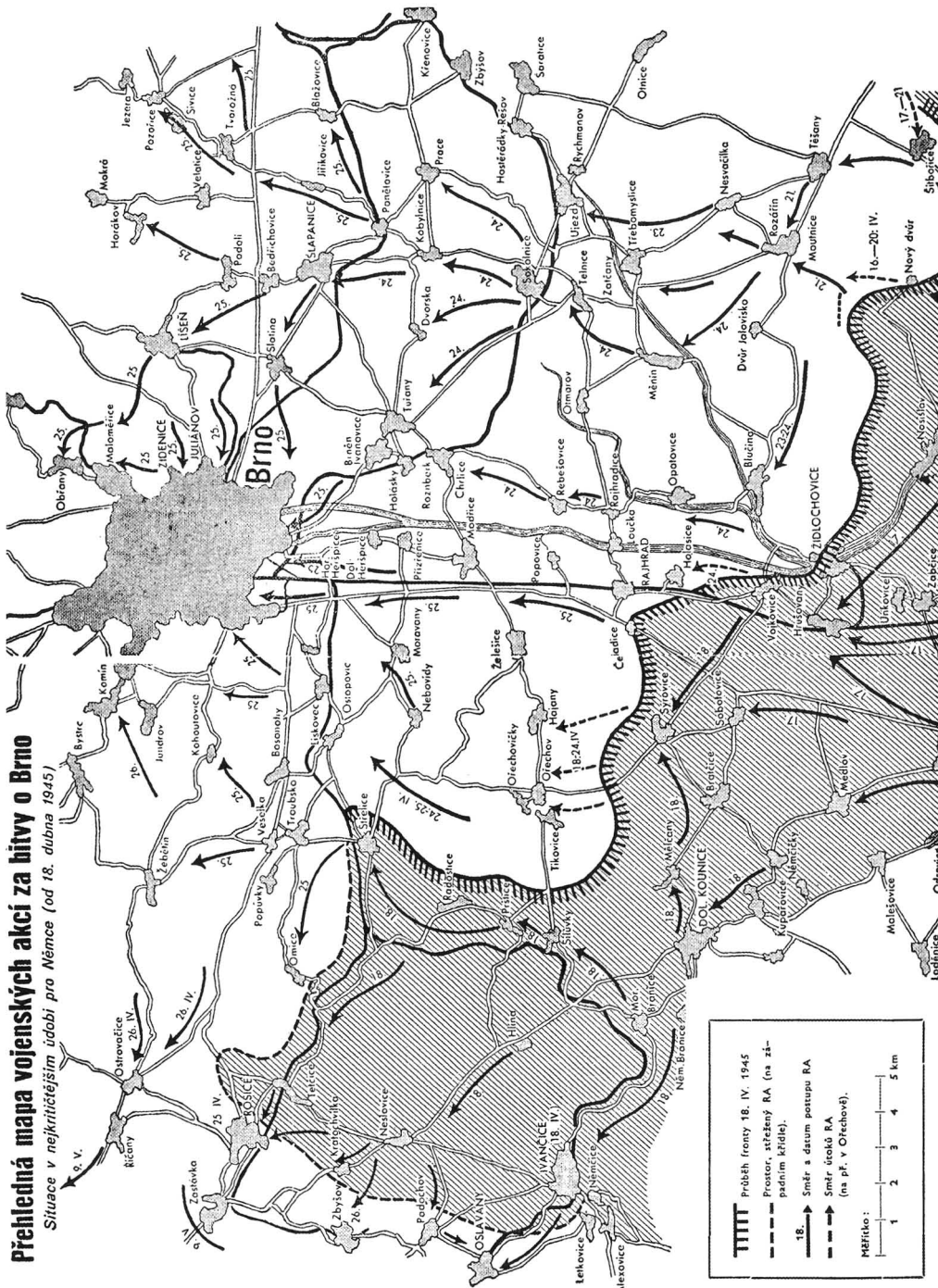
• MALÁ KOPANÁ

Turnaj na hřišti v Rebešovicích

		30. 3. 2002
FC Silůvky – TJ Sokol Rebešovice		2:0
Branky:	Záděra Kamil Beroun Karel	
FC Silůvky – FC Bobor Hrubšice		0:0
FC Silůvky – FC Nová Ves		4:0
Branky:	Záděra Kamil 2 Beroun Karel Kouřil Lubomír	

Přehledná mapa vojenských akcí za bitvy o Brno *Situace v nejkritičtějším období pro Němce (od 18. dubna 1945)*

TTTTT Přehled fronty 18. IV. 1945

--- Prostor, střetný RA (na západním křídle).

18. → Směr a datum postupu RA

--- Směr útoků RA (na př. v Otěchově).

Měřítko: 1 2 3 4 5 km

• DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA 1939 – 1945

Jelikož si v měsíci dubnu připomínáme již 57. výročí osvobození naší obce, dovoluji si vám všem nabídnout následující válečnou přílohu. Do tohoto čísla Informačního listu jsem použil fotografie z pietního uložení urny neznámého vojína RA do schránky pomníku osvobození v Silůvkách dne 25. 4. 1948. Tento neznámý voják zemřel dne 20. 7. 1945 a byl zpopelněn 23. 4. 1948.

Radek Neužil

Největší ozbrojený konflikt ve světových dějinách mezi fašistickými mocnostmi (Německo, Japonsko, Itálie včetně dalších satelitních států) a Spojenci (USA, Velká Británie, od roku 1941 SSSR, Francie aj.). Nacistické Německo se v důsledku dohod se SSSR v srpnu – září 1939 cítilo dostatečně připravené a 1. 9. 1939 zahájilo válku přepadením Polska, jež bylo současně napadeno i SSSR. Druhá světová válka měla čtyři fáze.

V první (1939 – 1941) Německo za tichého souhlasu SSSR ovládlo téměř celou kontinentální Evropu (1940 okupovalo Norsko, Dánsko, Belgie a velkou část Francie, 1941 Jugoslávii a Řecko), v dalším postupu bylo zastaveno až po neúspěšné bitvě o Británii.

V druhé fázi (1941 – 1942/43) Německo porušilo dohody se Stalinem a napadlo 22. 6. 1941 SSSR, Japonci 7. 12. 1941 přepadli Pearl Harbor (USA) a USA vstoupily do války. V zimě 1942 – 1943 dosud značné vojenské úspěchy nacistického Německa a jeho spojenců skončily.

V třetí fázi (1942/43 – 1945) Spojenci zvítězili v rozhodujících bitvách v Pacifiku, v Severní Africe byl poražen Rommelův Afrika-Korps, na východní frontě bitvy u Stalingradu a Kurska umožnily postup Rudé armády na západě, v roce 1943 poražena a vyřazena z války Itálie, 1944 otevřena druhá fronta v západní Evropě, 8. 5. 1945 Německo kapitulovalo.

Ve čtvrté, závěrečné fázi bojů v Pacifiku, americké strategické bombardování (dvě atomové pumy) a tažení Rudé armády přimělo Japonsko 2. 9. 1945 ke kapitulaci.

Ve druhé světové válce přišlo o život asi 20 milionů vojáků a 35 milionů civilistů, z toho asi 6 milionů Židů.

druhá světová válka, ztráty na životech

Země	Vojáci	Civilisté
Sovětský svaz	13 600 000	7 000 000
Čína	6 400 000	5 400 000
Polsko	320 000	5 400 000
Německo	4 750 000	500 000
Japonsko	1 200 000	600 000
Jugoslávie	410 000	1 280 000
Francie	340 000	470 000
Maďarsko	140 000	280 000
Itálie	330 000	85 000
Velká Británie	324 000	62 000
Rumunsko		378 000 celkem
USA		259 000 celkem
Nizozemsko	12 000	198 000
Řecko	20 000	140 000
Belgie	12 000	76 000
Finsko		84 000 celkem
Bulharsko		20 000 celkem
Norsko		10 000 celkem
Dánsko		1 400 celkem

Oběti koncentračních táborů

V koncentračních táborech zahynulo 4 až 6,5 mil. lidí, z toho 2,5 mil v Osvětimi.
O vyvražďování Židů v evropských zemích existují přibližné minimální údaje:

Polsko	2 350 000
Sovětský svaz	700 000
Československo	233 000
Rumunsko	200 000
Maďarsko	180 000
Německo	160 000
Nizozemsko	104 000
Francie	60 000
Rakousko	58 000
Řecko	57 000
Jugoslávie	55 000
Belgie	25 000
Itálie	8 500

Druhá světová válka si vyžádala asi 55 milionů obětí.

MÍSTNÍ NÁRODNÍ VÝBOR V SILŮVKÁCH

ze Vásv na neděli 25. dubna 1948

K PIETNÍMU ULOŽENÍ URNY NEZNÁMÉHO VOJÁKA RA

Pozvánka k pietnímu uložení urny neznámého vojína
Rudé armády do schránky pomníku. 25. 4. 1948

V 13.30 hod. vyzvednutí urny ze školní budovy a vystavení na katafalcku „Pod lip

V 15 hod. chorál vojenské hudby a začlenění vojenské fety do čestné strážie za z přeckého sboru Svazu československo-sovětského přátelství

Seřadění průvodu a odchod k Památníku osvobození

Chorál vojenské hudby

Slavnostní projev dostojníka osvětové služby

Uložení urny za zpěvu sboru

Projev zástupce zúčastněných útulů a korporací

Recitace žáků „Široký hrob“

„Píseň domova“ v mateřštině zpěje přecký sbor Svazu československo-sovětského přátelství

Předání do péče MNV

Recitace „Ruskému hrdinovi“

Hrom

• DUBEN 1945 V NAŠÍ OBCI

Čestná stráž u katafalky s urnou neznámého vojína RA.
Hřiště Pod lípami.

25. 4. 1948

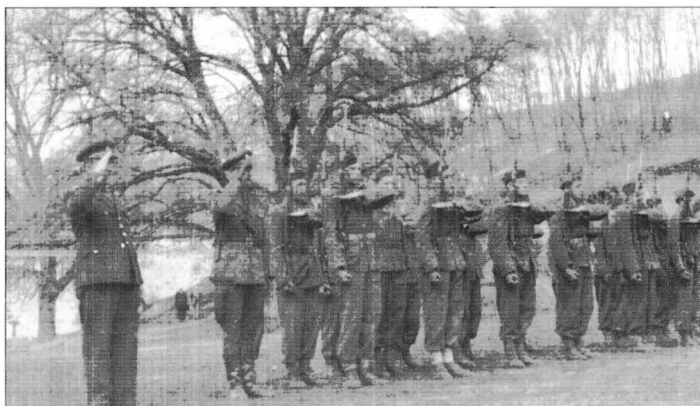
Jest středa 18. dubna, krásný den, všude ticho, stromy kvetou samá vůně, jen zdáli je slyšet dělostřeleckou palbu. Rolníci časné z rána vyjeli do polí za svým povoláním, jiní ještě schovávají ty nejlepší a nejdražší věci, zakopává se, co se ještě dá schovat, neboť občanstvo bylo několikrát rozhlasem varováno a upozorňováno, jak nepřátelská vojska berou všechno, nač přijdou.

Jiní ještě si upravují svůj kryt ve

svém sklepe a jiní jej ještě někde ve zmore dokončují, aby válku šťastně přežili.

Několik zvědavých občanů a mladíků brzy z rána se vydalo na Široký, aby zhlédli, jak Rudá armáda postupuje, ale jen se ukázali, museli rychle kryti dolinami a lesem zmizet, neb již sem střely bylo slyšet, jak pískají jim nad hlavami. Kolem 7. hod. ráno přijeli od Tikovic v bryčce 2 němečtí důstojníci, kteří se zastavili na spodním konci vesnice u Hledíků, tam se několik minut zdrželi, něco pojedli a odjeli směrem na Ivančice, na zahumenici zastřelili zajíce, kterého si vzali. Sousední vesnice Mělčany jest již časné zrána osvobozena a po 8.00 hod. vyrazí již ruská rozvědka do polí, zmolami, křovím a lesy se blíží k naší vesnici. Obchody jsou plné lidí, neb ještě nakupují to nejnужnější k jídlu na několik dnů.

Několik minut po 8. hod. zasviští nad vesnicí granát, třeskla rána, nastal výbuch, který dopadl na silnici před obytné stavení mezi Dvořákovým a Roušovým. Obytné stavení poškozeno, okna rozbitá, střepiny dolétají daleko až k nádraží, raněn nebyl žádný. Ve vesnici nastává zmatek, lidé rychle spěchají, rolníci jezdí z polí kvapem do svých domů, jen zdáli je slyšet od jihu zaštěkání kulometu, zdá se, že střelba jest někde v Babí hoře a v dolině u luk pod Nebosádky. Pak nastalo zase ticho, z dále slyšíme trhavé dunění, domníváme se, že bylo něco vyhozeno do povětří. Němci byl vyhozen silniční most přes řeku Jihlavu v Dolních Kounicích. Kolem 10. hod. projel nádražím vlak

vezoucí německé pancáře z Kounic do Střelice. Okolo vesnice jest klid, jen směrem od Modřic jest slyšet slabší střelbu.

Ruská rozvědka přiblížila se k naší vesnici po 10. hod. od jihu několika směry, tak tajně a ukrytě, že nebyla nikým pozorována a také nezazněl v tu dobu v okolí žádný výstřel. Rozvědka měla za úkol si před vesnicí odpočinout, vyslíditi vše, co se děje ve vesnici, a podat zprávu spojkami do Mělnčan. Lidé, kteří byli schováni v železničních kanálech pod dráhou u Stokláškových a u návěstidla, nevěděli, že již delší dobu jsou pozorováni ruskými vojáky z lesů ze Štikova a Kopce. Souprava vlaků č. 90.092, dojíždějící do naší vesnice ze Střelice, následkem obsazení stanice Moravské Bránice po několika minutách zdržení odjela zpět do Střelice.

O půl 12. hod. dostáváme zprávu od přednosta z nádraží, že Kounice, Moravské Bránice a Ivančice jsou již osvobozeny a Rusové jsou u strážního domku, u červeného mostu a přesunují se směrem na Hlínu a Silůvky. Netrvalo to dlouho a celá naše vesnice byla jihozápadně obkličena pěším ruským vojskem a za hrozně kulometné a puškové palby, trávící asi půl hodiny, vstoupili ruští vojáci do naší vesnice. V několika minutách vojáci byli všude v zahradách, ve dvorech, na půdách, zkrátka všude se střelilo. Vojáci byli vesměs mladí upřímní chlapci, přivítání bylo srdečné, radostné, nastalo objímání, podáváno jim bylo různé občerstvení, což vesměs odmítali, a jen si přáli čerstvou vodu. Po krátkém zastavení a vyptávání se na Germány postupovali za svým cílem směrem na Prštice, Radostice a Střelice, když jim bylo řečeno, že Němci včera odešli směrem na Prštice. Také nás upozornili, že za nimi přijíždí moc vojska, hlavně kozáci, kteří jsou zlí a berou předměty, hlavně časy (hodinky). V té době jest celá vesnice obsazena ruským vojskem, které zaujalo pozice v domech, v zahradách, je to hrozná palba z kulometů lehkých a těžkých, střelí se ze všech stran na několik letadel, které krouží nad vesnicí, stále se střelí, letadla směřují k Brnu.

Občanstvo se uchýlilo do bunkrů, jen několik odvážných občanů vystrčí hlavu, aby pozorovalo situaci. Kolem 1 hodiny přijelo ze spodního konce malé osobní vojenské ruské auto, v němž byl kapitán a starší lajtnant, u domu č. 31 zastavilo. Ulice byla liduprázdná, vše bylo schováno, jen několik odvážných občanů se krčilo za dveřmi, kteří nakukovali, co se venku děje, majíce za to, že jsou to Němci SS. Když toto počínání bylo zpozorováno ruskými vojáky, oslovil šofér toho vozu: „Nebojte sa, Čechy.“ Po těchto slovech vyskákali všichni z auta ven, občané jeden za druhým běželi k nim, podávali všem ruce a v ulici nastal nový život, velké nadšení z ruské rozvědky. Velitel rozvědky se ptal přítomných na stanici (nádraží). V několika vteřinách přišli další členi rozvědky a měli s sebou 3 kulomety, 2 lehčí a 1 těžký, zvaný Maxim, na kolečkách. Cesar František doprovázel tuto rozvedku a Zoufalý Václav se k nim přidal u hostince a společně hovoříce postupují za velitelem, který byl již u domu č. 27. Když se došlo k veliteli, nastaly srdečné rozhovory v ruském jazyce o Němečech.

Střelba ustala, jen sem tam ojedinělé výstřely v různých směrech se ozývají. Ulice se naplňují zvědavými občany, hovoří se vesele, vtom přijíždí na kole ruský voják a křičí „Němci!“ Současně seskočil z kola a lehá na zem do příkopy. V tom okamžiku hrozným rachotem se řítí ulicí do vesnice od Prštice německý obrněný vůz, z něhož se střelí z kulometu na všechny strany. V ulici nastal zmatek mezi vojáky a civilisty, ruský vojn padá mrtev k zemi zasažen německými střelami, jest to hrdina šofér, který nás tak mile překvapil slovy „Nebojte sa Čechy!“ V tom zmatku nevěděl nikdo, co dalšího podniknou Němci, po několikaminutové střelbě se obrněný vůz otočil a ujíždí směrem do Prštice. Nato ujímá se Zoufalý Václav kulometu do svého řízení, jeden postaví do rohu domu č. 27 a s dvěma kulomety a ruskými vojáky probíhají dvorem č. 27 a nařizují boční palbu na vzdálenost asi 150 kroků do německého vozu od stodoly Zoufalého Stanislava na Loučkách, směr na prštickou silnici k Raušovým.

Když tato akce skončila, nařizuje V. Zoufalý ostřelování kopce Horky s dvěma kulomety a několika ruskými vojáky. Po této střelbě byla naše vesnice ze tří stran obsazena ruským předvojem, který po malém zdržení šel svým určeným směrem na vedlejší obec Prštice. Vesnice byla již celá obsazena vojskem. Zoufalý Václav a Dobrovodský Bořivoj odnášejí na žebříku mrtvého ruského rozvědky na hřbitov, cestou viděli před sokolovnou 2 ruské vojáky, kteří zastavují povoz projíždějící od Tikovic, tažený párem černých koní s 2 civilisty. Na povozu bylo loženo různé střelivo pro německé vojsko. Majitelé povozu byli Němci ze Želešic. Mezi nimi a ruskými vojáky nastala hádka, po krátkém tahání civilisté jsou přemoženi a odváděni s koňmi do

vesnice. V nešení mrtvého se pokračuje dále na hřbitov, ale za sokolovnou byli zastaveni ruskými vojáky, kteří měli již s kulometem obsazenou silnici do Tikovic, čímž byla pro každého uzavřena.

V okamžiku jeden ruský voják přinesl rýč, vyryl jamku k prozatímnímu pohřbení na pozemku Vévozu u silnice J. Mikuláška, č. 32. Nosičům bylo nařízeno sundat mrtvého a jít zpět do vesnice, neboť silnice za hřbitovem byla obsazena německým vojskem. Přivedení civilisté byli ve vesnici zajištěni, předání k vojenskému výslechu, povoz s koňmi byl zatažen do domu č. 44. Jelikož bylo nutno ještě odnésti mrtvého ruského šoféra, který byl nesen na žebříku na hřbitov, při cestě na silnici proti Šalplachtovým přijelo od Tikovic německé vojenské auto, v němž kromě

Uložení urny do schránky pomníku

25. 4. 1948

šoféra byl německý podplukovník, auto bylo ihned zadrženo ruskými vojáky a u Šalplachty ve světnici proveden výslech.

Po výslechu, který netrval dlouho, byli oba před kaplí na ulici zastřeleni a týž den Na Rybníkách pochováni. Pro silnou kulometnou palbu na Tikovské silnici nebyl mrtvý šofér donešen na hřbitov a byl pochován u pomníku. Za krátkou dobu byli přivedeni další 3 Němci., z nichž 2 rabovali u Štěrby, pod kopcem zastřeleni a pochováni. Na večer projíždí vesnicí směrem na Prštice autokolona a pancéřová divize, několik děl kolem vesnice zaujímá palebné postavení směrem na Tikovice, děla a kulomety jsou zelenými větvemi maskovány.

Vesnicí projíždí jeden ruský tank směrem na Prštice, který jest doprovázen Fr. Cesarem a M. Urbanem, po několika minutách se vrátil zpět do vesnice. Nastává tma, noční klid, civilní obyvatelstvo již nesmí vycházeti na ulici, vojsko jezdí celou noc, po 2. hodině noční příjždí velké kolony kozácké na koních, které tryskem přeplní silnici a pás kolem silnice. Vše se žene dopředu jako o závod. V noci bylo slyšet sem tam dělový výstřel. Vojska ruská vykonala noční prohlídku bytu. Občanstvo již tuto noc probdělalo ve sklepích, v bunkrech, v kanálech pod dráhou a různých skrýších, které si předem připravilo v blízkých zmolách.

Druhý den ráno ve čtvrtek je počasí proměnlivé, západní vítr žene mraky na jihovýchod. Kolona kozáků stále ještě jede. Směrem na Střelice se ozývá silná kulometná palba, místy též houkne rána z děla, která zasvíští nad vesnicí a střela dopadá do lesů. Vojsko, které zde bylo ubytováno přes noc, rychle se přesunuje dopředu na Prštice, takže jen malá část zde zůstává, nastává klid, chvíle oddechu, odpoledne jest úplný klid. V dáli vidíme směrem od Rosic, jak se valí nad lesy kouřová clona dýmu, musí tam být někde velký požár. Odpoledne ve vesnici uteklo bez zvláštních událostí a nastala noc, kterou jsme probděli dosti dobře, jen místy zahoukla rána z děla.

V pátek jsme vstávali časně z rána, neboť nastala již kolem 4. hod. ranní silná dělostřelecká palba, která trvala celý den, nebyla možnost ani vyjít ze sklepa. Prštice a Silůvky jsou silně ostřelovány německým dělostřelectvem, granáty sviští nad vesnicí, dopadají více do polí a lesů, jen ojediněle dopadne do vesnice, kde poškodí některá obytná stavení neb stodolu. Ke 2. hodině odpoledne se sneslo několik letadel nad sousední obcí Prštice, kde bylo zhozeno několik bomb, které dopadly na pole mezi zámkem a hostincem. Směrem na Tikovice a Ořechovičky vidíme z vyvýšených míst ohně. Co hoří, nelze nám zjistit. Jen v Ořechově je vidět na kostele zbořenou věž. Střelení z děl ustává, o 21. hod. nastal opět noční klid. Bojová linie je osvětlována různými světelnými raketami. V tu dobu příjždějí do naší oce silné ruské oddíly minometů, které se stavi

do všech zahrad a ponejvíce pod kopec Horka k Prštícím a zahájily palbu na Tikovice. Za minomety přišly větší oddíly pěšího vojska, které se ubytovaly do všech domů. Noc na sobotu byla klidná, neb po 9. hod. nesměl být žádný na ulici.

Sobota je krásné ráno, obloha jest pod mrakem, místy slunce prosvítá. Mezi 5. a 6. hodinou ranní nastala dosti silná střelba na Tikovice a Tikovské doliny, střelba se zvětšovala, takže došlo k prudkým bojům v katastru Tikovském s Němci, kteří se pokoušejí utéct katastrem silůvským na Krumlovsko. Kolem 4. hod. ráno spozorovala Žofie Berglová, jak se blíží ulicí Věvůzkem do vesnice dva Němci ozbrojeni granáty a puškami. Ulicí od Lip právě přicházeli dva ruští vojáci, kterým tato věc byla oznámena. Germáni byli ihned odzbrojeni, zajati a odvedeni na ruské velitelství. Několikrát denně přilétávají letadla ruská, aby německé oddíly zneškodnila, čímž nastávají silné boje, které se několikrát denně opakují. Ve vesnici jest celý den čilý ruch, neboť občanstvo si již na vojáky zvyká, více se mezi armádou pohybuje, dorozumívá se a také je vojáci různými potravinami a kuřivem obdarují. Navečer začíná slabě pršet, déšť se zvětšuje a o půlnoci ustal načisto. K jedné hodině noční dopadá několik granátů k naší vesnici, nočním klidem je slyšeti silné rány, Ráno se zjišťuje, že jeden granát dopadl na prostranství před památník osvobození, který byl střepinami poškozen, jehož stopy jsou viditelné a střepina granátu u památníku na věčné časy uložena. Výbuchem bylo celé okolí poškozeno, tašky ze střech pozhazovány a tabule z oken roztrženy. Ostatní svištějící granáty dopadly do blízkého lesa a do polí. Noční boje podle střelby mezi Silůvkami a Tikovicemi se přesunují na Mělčany a Karlov následkem slabšího obsazení tohoto úseku. V bunkrech občanstvo se zarosenýma očima se modlí a prosí Boha o šťastné přežití této hrozné války.

V neděli ráno za svítání kolem 4. hod. se ozývají silné výstřely, granáty s hrozným svištěním a rachotem dopadají do ulice Pod Lipama. Nastává v ulici zmatek, lidé ustrašení a nevyspalí pobíhají v hrozném zmatku. V ulici nastal dým, několik výkřiků „Hoří!“ Granáty sviští vzduchem, několik odvážných občanů hasičského sboru spěchá se stříkačkou na pomoc. Hašení požáru bylo ztíženo silnou dělostřeleckou palbou. Na domě Grégrově shořela střecha, dům Hökla Matěje byl granáty pobořen, také dobytek zabit, sousední domy Severy a Bláhy silně poškozeny, dům Berglův úplně zbořen a na domě Hronově poškozena silně střecha. V ostatních okolních domech jsou vytlučena okna, v některých vyražené dveře a střechy poškozené. Z Prštic se ozývá hrozný výbuch miny, který otrásl celý náš kraj, po výbuchu vystupuje černý dým, zakrátko se dovidáme, že hoří několik domů u prštického hřbitova.

Letadla znovu napadají německé posice na Tikovských zmolách, střílí se ze všech stran a všech zbraní. Několik Němců se pokusilo přiblížit k naší vesnici Tikovskými zmolami, 6 jich bylo zajato a Pod Lipami nalezeno několik německých pušek. K polednímu bylo přivedeno dalších 12 německých důstojníků k výslechu, kteří si museli sami vykopat „hroby“ a pak byli zastřeleni. V 16 hodin nastal úplný klid, jen zdáli je slyšet pronikavé střílení z katuší, směrem na Tikovice a Ořechov. O 19. hod. se objevuje 12 bojových letadel, které silně pálí na zmolý, tento letecký útok se několikrát znovu za silného hluku vrací zpět a podniká kulometnou střelbu a házení bomb na německé vojenské hordy, které se usadily v Tikovských zmolách. Většina občanstva se vystěhovala z ulice od kapličky sv. Jána až Pod Lipami do starých sklepů pod Kaštan a do drážních kanálů, kde probděli několik nocí.

Nastává večer, studený vítr žene mraky od severu k jihu, chvillemi padá sníh a drobné ledové kroupky. Větr se utišil, stromy vydávají ze svých rozkvetlých květů nejlepší vůni. Ve vesnici nastává klid, jen zdáli je slyšet dělové rány. Obyvatelstvo netrpělivě očekává, kdy bude Brno dobyto a kdy skončí boje mezi Silůvkami a Tikovicemi.

První den osvobození nesvitla elektrika. Pravděpodobně proto, že dráty byly přestříleny, síť poškozena. V krytech se svítilo petrolejovými lampami a svíčkami. Jinak v noci byla všude úplná tma. Koně byli již druhý den všichni zabaveni ruskou armádou a použito jich bylo pro frontu. Spotřeba masa pro tolik vojska ubytovaného v obci byla veliká, jejich přivezené zásoby již nestačily a hospodáři museli vydávati dle potřeby dobytek jak hovězí, tak vepřový k porážení, což se dělo střílením do hlavy v zahradách.

Pondělí do půlnoci byl klid, od půlnoci začínají Němci znovu ostřelovat naši obec, Rusové opětuji palbu dělostřeleckou, střílí se ze všech minometů směrem na Tikovice, několik granátů dopadá kolem nádraží, oba domy Trhlíkovy jsou lehceji poškozené. Palba ustává, slunce se

prodírá mraky, do vesnice se vplížili dva Němci bez pušek a prosili v ulici u Berglových o civilní šaty. Byli ihned předáni ruské hlídce.

Rusové začínají znovu útočit, ze všech stran se střílí na Tikovské zmolý, od Prstic přijíždí silná posila, vidíme několik tanků, jak se šinou polními cestami a zaujímají postavení kolem kamenné zmolý, tanky popojíždí dopředu a pálí salvy do zmol.

Na nejvyšší metě vidíme, jak přebíhají Němci ze zmol do Nebosádů. Na kopci Horka jest pěkně maskováno dělo, které v krátkých přestávkách pálí ránu za ranou na přebíhající Němce, rány dopadají přesně, jest vidět, jak granáty vybuchují, vyhazují zem na místech, kudy Němci chtějí utéci. Netrvá dlouho a kozácké jezdecké oddíly, které přijely na pomoc, se objevují na Tikovských a berou útokem zmolý, vyčišťují je od Němců. Střelba začíná na všech stranách, ruská letadla krouží nad zmolami. Dobytek ve stájích čeká na hospodáře, selky se objevují až k 10. hod., aby trochu popravily a něco teplého uvařily. Ve vesnici je klid, pusto, samý voják, vše pozotivřáno, místy přeběhne hospodář nebo hospodyně k sousedovi, okna vytlučena, v ulici plno vystřelených nábojnic, roztroušené slámy, sena, různé střepiny, zbytky krmiva po koních. Jest krátce po poledni, místy se ozývají rány z děl, vzduchem zasviští granát, který dopadá do Hronovy zahrady, střepinami jsou zasaženi Hron Ondřej a Bergl František, jsou na místě mrtvi. Beránek Josef byl těžce raněn, jeho manželka se ujímá zraněného a odváží ho na čtyřkolovém vozíku s čeledínem Mikulášem do ivančické nemocnice. V půli cestě raněný zemřel. Manželka se dlouho nerozmýšlela a přivezla mrtvolu mužovu domů.

Kolem 2. hodiny ruští vojáci prolézají les Kopaninky, kde bylo zjištěno několik ozbrojených Němců. Přestřelka netrvala dlouho a Němci byli v lese postřeleni. Němci znovu ostřelují vesnici, granáty sviští nad vesnicí, dopadají do zahrad. Vše je v bunkrech, venku se žádný neukazuje, střepiny klepou na střechy. Od Hlíný se přihnalo velké černé mračno, z něhož poletuje sníh. Přehánka trvala asi 10 minut a opět se ukázalo slunce, jest počasí aprílové. Od Prstic přijíždí na koni tryskem kozák, projíždí vesnicí a směřuje k nádraží, v domě č. 147 nechává koně. Hovoříme s ním, jest to mladý 23 letý voják, který nám radostně sděluje, že Berlín jest obklíčen a místy jsou boje v ulicích. V Praze se též bojuje. O Brnu nepodává žádné zprávy. Jsou to pro nás potěšující zprávy, ale lepší by bylo, kdyby boje ve vedlejších vesnicích byly skončeny. O 1/2 4. hodině odpoledne znovu se rozpoutávají dělostřelecké boje, střílí se, Němci se brání všemožně, jak se dá. Rusové bojují takticky a říkají, že se jim zde těžko bojuje pro kopcovitý kraj. K večeru přijíždí další posily dělostřeleckého vojska, boje se zesilují do největší míry, rány z děl přímo ohlušují občanstvo, které již strachem zalézá do svých útočišť, aby zase jednu noc šťastně

PŘÍPRAVNÝ VÝBOR
POD ZÁŠITOU MNV. V SILŮVKÁCH

pořádá dne 5. května 1946

odhalení Památníku osvobození

Za účasti vojenské hudby za osobního
řízení štípl. Bočka, čestné voj. stráže,
Zemského Národního výboru, Okresního
Národního výboru, zástupce Svazu osvo-
bozených politických vězňů, všech
organizací a spolků.

DOPOLEDNÍ POŘAD:

- O 10. hod. odhalení pamětní desky Ondřeje Hrona, železničáře, na nádražní budově v Silůvkách.
- Píseň »Bývali Čechové«, sbor.
- Projevy přednosty stanice, zástupce řed. stát. drah v Brně, MNV., hasič. sboru a řed. jed. Sokol.
- Píseň »Moravo - Moravo«, sbor.
- Hymna.

ODPOLEDNÍ POŘAD:

- O 14. hod. sraz pod »Lipami«, průvod k Památníku.
- Chorál voj. hudby, klání věnce.
- »Sláva Tobě« (pevecké sdružení Ivančice).
- Odhalení Památníku a předání MNV.
- Převzetí Památníku, uvítání hostů.
- Báseň »Naše barvy«.
- Projev osvětového důstojníka npor. Matysše.
- »Zpěv Nocí«, báseň V. Dyka.
- Projev npor. R. Luže, místopředsedy SNR.
- »Vyvolená země«, báseň V. Dyka.
- Projevy zástupců ZNV., ONV., SPOV.
- »Slovan jsem já duší tělem« (pevecké sdružení Ivančice).
- Zakončení a hymny.

Pozvánka na slavnostní odhalení památníku osvobození a pamětní desky Ondřeje Hrona na nádražní budově v Silůvkách

5. 5. 1946

přečkalo. Všechno jest znervózněno. 18.30 hod. dopadne poblíž vesnice granát, který otrásl celou vesnici. Nad vesnicí přiletěl skupina letadel, které ostřelují německé pozice. Ve 20 hod. nastává klid, jen ojediněle zaštekne někde kulomet. Nastává úplný klid, kolem 23 hod. začala jezdit vesnicí autokolona a dělostřelectvo, za nimi velké tlupy kozáků projíždí až do rána směrem na Prštice. Mezi Pršticemi a Radosticemi jsou ostřelovány dělostřelectvem německým z Tikovic.

Nastává den úterý 24. 4. Slunce svítí, duje severní vítr, jest studený, je úplná zima, k polednímu se hodně oteplilo. Na Příčkách a Tikovských se valí ruská pěchota, auta, pancéře a jezdecké kozácké oddily, které rychlým tempem podnikají útok na rozprášené německé hordy, které se dostaly do Tikovských zmol. Podle střelby lze usuzovat, že se brání houževnatě, do poslední síly. Sedm dní tyto urputné boje trvaly, než ruská vojska klíčovým postavením dobyla obcí Tikovic, Ořechova a Ořechoviček. Kolem 10. hodiny střelba ve zmolách ustává, sem a tam jen ojedinělá pušková rána se ozve, z toho se usuzuje, že ranění Němci se dostřelují, čímž jejich silná moc navždy umírá na moravské půdě.

Ten den začal úřadovat provisorní nový místní Národní výbor z několika odvážných občanů v hostinci U Škorpíků, který řídil pomocné a nařizovací práce jak pro armádu, tak i občanstvo. Během odpoledne bylo svoláno bubnem občanstvo na schůzi na prostranství Pod Kaštan, kde promluvil partyzán z Krumlovka k občanstvu, jak se má chovat a všemožně podporovat ve všech možnostech Rudou armádu. V té době přiletělo nad vesnici nepřátelské letadlo, nastala kulometná palba ze všech stran, při této střelbě byla zraněna do nohy Anna Záděrová, kterou ošetřil vojenský lékař ve škole, kam byla donesena občanem Kominkem.

Ruská vojska se přesouvají rychlým tempem směrem na Brno. Silnice do Tikovic jest uvolněná, projíždí ruský voják na motorce, což zaplatil svým životem. Silnice byla místy podminována, najetím na místa byl úplně roztrhán. Za krátkou dobu jel po silnici koňský potah, který byl též na tom místě rozmetán na kusy. Látkové odpadky visící na stromech připomínaly delší dobu nebožtíků a na podminované silnici. Navečer jest již vidět, že ruská bojová armáda, která jest ubytována v naší obci, se nějak čile připravuje k nějakému přeskupení. K jedné hodině v noci nastává silný ruch, vše odjíždí směrem na Prštice, občanstvo si oddychuje, loučí se s vojskem, již se nejde spát, urovnávají se různé věci v domácnostech, ve dvorech, zahradách, zkrátka vše se prohlíží a uklízí.

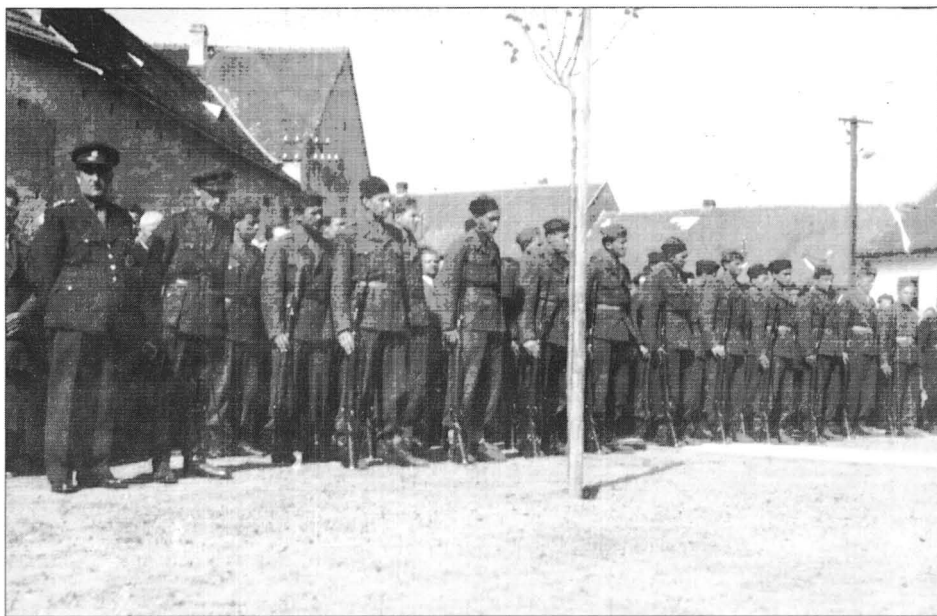
25. ve středu zrána slunce vystupuje, bude pěkný den a jest již také tepleji. Po uvolnění silnice do Tikovic jest vidět, že známí občanů se vydávají na cestu do vedlejších obcí Tikovic, Ořechova a Ořechoviček, aby zvěděli, zda-li jejich příbuzní šťastně přečkali, zhlédli natropené škody Němci způsobené, vypálené pobořené domy a statky.

K 10. hod. přijíždí noví ruští vojáci, kteří prohlíží domy, dvory, zahrady, stodoly a naše okolí, jsou to vojáci, kteří hledají ubytování na několik dnů, netrvá dlouho a již jest vesnice zaplavena ruskou armádou. V sokolovně, orlovně a v některých domech se zřizují lazarety, v jiných domech jsou nastěhovány lékaři, doktoři, lékárny, řemeslníci, krejčí, obuvníci, velká pekárna jest zřízena u Slavíků na mlatě. V jiných hospodářských staveních se ukládají velké zásoby potravin, hlavně mouka, sůl, cukr, chleba, kuřivo atd., zkrátka vše, co potřebuje armáda pro vojenské kuchyně, kterých zde bylo několik.

V odpoledních hodinách byli pohřbeni na hřbitově mrtví občané Hron Ondřej, Beránek Josef a Bergl František, za menší účasti jen příbuzenstva, výkrop provedl důstojný p. farář Čapka z Tikovic, který vážil obě cesty pěšky.

Vojáci potřebovali různou občanskou pomoc. Několik mladých mužů bylo přiděleno k pekárně, jiní zase jezdili do lesů pro dřevo, zkrátka všude se začalo pracovat novým životem, občanstvo nebylo již tak smutné, zádumčivé, mužové obdarováni tabákem a cigaretami si pochutnávají na pěkném pokoufení, mamky a děvuchy dostaly od vojáků něco do kuchyně, z čehož jim i sobě připravily naše jídla, guláš, karbenátky atd., místy i buchtý se pekly, naše jídla se jim velice zamlouvala.

V noci na vesnici byl již klid, jen zdálo se slyšet dělové rány a v okolí se ozvou ojedinělé rány z pušek neb samopalu, stíhali hlídky postavené v okolí. Jest čtvrtek, lépe jsme se vyspali po probdělých nocích, z různých komínů již vystupuje kouř, jest vidět, že selky a hospodyně vaří snídani, popravuje se dobytek, hospodáři zjišťují, že jejich zásoby sena a slámy se hodně

Všimněte si lípy před nastoupenou jednotkou Čsl. armády před pomníkem.

25. 4. 1948

zmenšily během několika dní, stodoly a půdy byly některé prázdné. V některých stájích chyběl i kus hovězího neb nějaké to prasátko, které bylo vojáky poraženo a spotřebováno.

Z fronty jsou dováženi první ranění, kteří jsou zde ošetřováni, obvazováni, lehčí ranění ponecháni v místě a těžší odváženi dále do ivančické nemocnice. Vojenská auta přiváží z jihu zásoby potravin, které jsou ve vesnici doplňovány a vozeny na frontu, která probíhá za Brnem. Pod nádražním svahem k Prsticím složena velká zásoba těžkých beden, jest to střelivo, které se ustavičně odváží a znovu dováží.

Několik raněných vojáků v našich provisorních nemocnicích zemřelo, rakve se dělaly z prken, několik jich zhotovil Jar. Pazourek. Rakve s mrtvými byly naloženy na plochý vůz a odvezeny na místní hřbitov k provizornímu pochování se všemi vojenskými poctami.

Z nařízení Místního národního výboru, který vedl St. Urban, Fr. Cesar a ještě několik občanů bylo přiděleno několik kusů hovězího k poražení místním řezníkům, aby tento výsek masa provedli, pokud nebude zaveden pořádek v zásobování. Některý oddíl vojáků dovezl k řezníkům maso, kteří museli z něho nadělati různé uzeniny, salámy, klobásy, což měli velice rádi. Ponejvíce vojáci smažili kartošky na špeku a zapíjeli vínem neb spírtem. Brambory jim prodávali neb dávali naši občané. Na vojenský pořádek, který již delší dobu trval, nebyl žádný připraven, hlavně ženy, které drží na čistotu, nemohly zvyknouti, proto chodily zamračený a málo mluvily. Vojáci s nimi navazovali rozhovory, říkali „Mamko, co seš tak smutná?“ Různými slovy bylo jim odpovězeno: „To vojna – to vojna zlá!“

Tak ubíhal den po dni a blížil se svátek 1. května. Někteří vojáci čistili svoje uniformy, jiní fasovali nové a připravovali se k oslavě 1. máje. Jiní měli malé štětce, práškové barvy a psali na domy různé nápisy v ruském jazyce, které jsou na některých místech dosud zachovány. Ulice musely být v celé vesnici pokropeny, zameťeny, sláma a různé odpadky posbírány a odstraněny. Časné z rána na 1. květen vyhrávala vojenská hudba, na několika místech konaly se přehlídky, střídely salvy do vzduchu, místy důstojníci pronášeli projevy a proslovy k vojákům.

Místnost v sokolovně připravena pro taneční sál, hudba do pozdní noci vyhrávala, vojáci a důstojníci vesele popíjeli a s děvčaty i tančili.

2. května projela naší vesnicí spousta prázdných potahů, vystrojených krmivem na několik dnů, Místo jim bylo vykázano pod dráhou na Padělkách. Byli to rolníci a selští synci z vedlejších vesnic Tikovic a Ofechova a několik Němců z Modřic. Jelikož přivezené krmivo bylo brzy spotřebováno, museli krávy pást v trati na Slinech, Selovských na osení a jetelinách, neboť již dávno selské pudy byly prázdné a nebylo co dáti již dobytku. V té době pobíhalo kolem vesnice několik raněných koní, kteří se několik dní na jetelinách popásávali, někteří sami zhyznuli, jiní zas byli utraceni, neboť nebylo vyhlídky v jejich uzdravení.

Do polí našeho katastru byly vyslány pracovní čety z občanstva opatřené rýči a lopatami, aby veškeré uhynulé koně na místě zakopaly, bylo jich 14. Mezi tím bylo pochováno několik mrtvých německých vojáků v trati na Příčkách, Tikovských a Nebosádech. Vedení těchto čet Navrátil František a Sládek Petr.

4. května byla přihnána do našeho katastru velká stáda hovězího dobytka, která po několik dnů se pásla na osení a jetelinách v trati na Nivách a Vévozích. Jeden den později bylo přihnáno do vesnice velké stádo vepřů v doprovodu několika vojáků, kterým se říkalo všeobecně bagoňáři, kteří byli ubytováni v domě č. 32.

5. a 6. května nic zvláštního. 7. května časně zrána vojsko opouští naši vesnici, občané se s nimi loučí se slzami v očích, neb zde byli dosti dlouho a na sebe již zvykli, někteří vojáci říkali, že budou pisat. Ještě všichni neodjeli a již přijížděl nový ruský vojenský sbor, bylo to velitelství ruské armády s příslušným trénem a zásobovací kolonou. Ve všech domech znovu byli ubytováni vojáci, říkali, že zde budou jen krátkou dobu, asi dva dny. Obrovský trén několik set vozů s koňskými potahy byl ubytován venku kolem vesnice na pokraji našich lesů a zmol směrem k Hlině. Tato vojska sebou přivezla několik zajatců takzvaných vlasovců, kteří byli ubytováni ve sklepích neb uzavřených komorách, kde byli ve dne v noci hlídáni ruskými strážemi. Vojáci dovážejí do vesnice ruský časopis a hlásají, že Brno jest již několik dnů osvobozeno a že do Brna přijela delegace československé vlády a že Německo kapitulovalo. Do vícero domů se montují dráty, začínají se telefony.

Několik leteckých ruských svazů vidíme na obloze, jak se šinou směrem na Jihlavu a v krátké době jest slyšet hukot a střesy země, jak dopadají z letadel bomby na německé cíle, již daleko od nás vzdálené. Po krátké době opět letí několik svazů letadel, které mají směr na Moravský Krumlov, který jest bombardován. K polednímu vojáci vedou koně od trénu napájet do vesnice k pumpám, jsou to velké transporty několik set koní, napájení trvá několik hodin.

9. května jest středa, časně zrána ještě za silného šera vojáci střelí ze všech zbraní, nastává silná ostrostřelba, které již zde několik dní nebylo. Střelí se na všech stranách. Ustrašeně vylézáme ze sklepů a bytů probuzení střelbou, na obloze letí raketa za raketou. Domy se otřásají, okna drnčí. Ptáme se vojáků, co se děje. Vojáci střelí do nebes, kdekdo střelí, vypalují rakety. Co je, soudný den? Vojáci se usmívají a odpovídají: „German kaput! Vojna kaput!“ – Je mír, mír!

10. května ruská armáda během dopoledne pakuje, dává vše do pořádku a pomalu odjíždí směrem na Prštice. Ve vesnici nastává klid, občanstvo se chápe práce, uklízí se na všech stranách, v domácnostech, zahradách a na polích se dělá pořádek, zahrnují se vykopané zákopy, sbírá se sláma, seno, nepotřebné se pálí. Sbírají se pohozené náboje, různé zbraně, které se odvádějí do hasičské zbrojnice. Pan učitel Bílý Vladimír a několik občanů jsou pověřeni prohlédnouti pole, lesy, zajistiti a označiti pohozené granáty, miny, také občanstvo a školní mládež byla jim nápomocná.

Za vedení p. Fr. Kališe, zřízena Národní stráž čítající asi 15 členů, která zahájila svoji činnost v německé vesnici Pravlově. Z Národní stráže se nevrátil Oldřich Urban, byl raněn granátem v Pravlově a po převozu do ivančické nemocnice zemřel a pochován za doprovodu partyzánské družiny na místním hřbitově. Hlídky po obci byly celé noci za přispění občanů, několik německých zběhů bylo chyceno a předáno NBS.

Nalezené miny a granáty byly na polích označeny k zajištění, což prováděl pyrotechnik s Fr. Navrátilem, který sám tyto věci zneškodňoval, aby nepřišel někdo k úrazu, na což bylo několikrát občanstvo bubnováním uvědoměno, aby náboje nesbíralo.

Během fronty bylo předáno ruským vojákům 33 koní, spotřebováno 49 prasat a 43 kusů novějšího dobytka poraženo k zásobování armády.

V měsíci červenci prošli naší vesnicí tři velké transporty německých a maďarských zajatců, kteří se na noc ubytovali na Ptáčkovém poli pod Horkou. Zajatců bylo mnoho kolem 5000 mužů. Kdejaké dřevo, roští pohozené bylo sebráno a spáleno, ohničků bylo mnoho. Dozor nad zajatci nebyl velký, neb několik vojáků zajatce doprovázelo. Za časného jitra opustili náš katastr a nevojenským krokem odešli směrem na Brno.

Kronikář František Stehlík, kancelářský pomocník ČSD

Výše uvedený text, jemuž byl ponechán původní pravopis pochází z 1. svazku kroniky obce Silůvky, jenž je uložena ve Státním okresním archivu Brno-venkov se sídlem v Rajhradě, C-118, i. č. 1, s. 139-180

Ediční poznámka

Kronikář obce Silůvky začíná své vyprávění malou nepřesností, líčí děj kolem vesnice tak, jakoby nejprve přijela do vesnice sovětská pěchota a za ní teprve kozáci. Střelecké (pěší) jednotky 18. dubna 1945 u Silůvek nebojovaly. Vojáci, které domácí lidé považovali omylem za pěchotu, byli ve skutečnosti rovněž příslušníci jízdy, avšak v dané chvíli bojovali bez koní podobně jako pěchota.

V dalším textu správně upozorňuje na boje kolem samoty Karlov (Babí hora, kóta 350), avšak domnívá se, že byly důsledkem slabého obsazení úseku Rudou armádou a snahou Němců utéci tudy na Krumlovsko. Naopak, byla to cílevědomá zteč wehrmachtu, který usiloval o spojení s vlastními silami nastupujícími od Dolních Kounic a tím o přerušení sovětského koridoru vedoucího ke Střelcím.

Pisatel reálně posuzuje frontu a oprávněně soustředil svou pozornost na tuhé boje v Tikovických roklích (zmolách). Neušlo mu, že 23. dubna přijížděly po ními cestami od Prstic sovětské tanky směrem k bojišti. Netušil ale, že vyjely od Střelc na rozkaz velitele 7. tankového sboru a jejich úkolem bylo udeřit na nepřitele rovněž od severu a bojovat v jeho týlu u Ořechova a Tikovic.

Pořad.č. 10.011
seznamu kremací.

DOKLAD O ZPOPELNĚNÍ

vydaný podle § 22. vládního nařízení ze dne 9. října 1923 č. 194 k zákonu ze dne 7. prosince 1921 č. 464 Sb. z. a n.

Správa krematoria zemského hlavního města Brna dosvědčuje tímto,
že zesnulý _____

Neznámý voják Rudé Armády

_____

_____ kter. se narodil dne _____ a zemřel _____

dne 20. července 1945, _____ byl dnešního dne zpopelněn _____

v krematoriu zemského hlavního města Brna.

V Brně dne 23. dubna 1948.

SPRÁVA KREMATORIA ZEMSKÉHO HLAVNÍHO MĚSTA BRNA

za referenta ÚNV : _____

LEGISLAČNÍ ÚSTAV

Raketová střela, která dopadla v Silůvkách na prostranství u pomníku padlých a jejíž zbytek je tam dodnes zazděn na památku, byla používána v německé armádě. Měla ráži 27 centimetrů a byla odpalována z vrhacích rámu upevněných na obrněných transportérech.

S odstupem doby bude čtenáři málo pochopitelný regionální pojem – popravovati dobytek. Není v něm nic násilnického co by souviselo s představou popravy. V běžné venkovské řeči vyjadřoval péči o hospodářská zvířata, o jejich krmení, dojení či podestýlání. Jestliže hospodyně řekla, že ještě nemá popraveno, znamenalo to, že ještě neošetřila dobytek v chlévech.

Prof. dr. Vojtěch Žampach, Csc.

Rychlé svazky 6. gardového jezdeckého sboru pronikaly od rána 18. dubna 1945 z Bratčic ve směru na Střelice. Srovnáme-li dochované hodinové údaje (jejich hodnota je samozřejmě přibližná), získáme následující časový přehled o rychlosti, s jakou byl rozvíjen obchvat Brna. Osvobození Bratčic bylo dokončeno 18. dubna v časných ranních hodinách. Do Mělčan přijelo čelo sovětské jízdy kolem sedmé hodiny. V Silůvkách překonalo nepřátelský odpor v poledne, Prstice obsadili jezdci mezi 14. a 15. hodinou, v Radosticích je uvítali po 15. hodině a před půlnocí se přední záštity sboru pohybovaly v ulicích Střelic. S výjimkou Střelic, o něž se v následujících dnech tvrdě bojovalo, všechny ostatní vyjmenované vesnice zůstaly už natrvalo v rukou sovětských vojáků. Východně od Silůvek, Prstic a Radostic přešli ihned k budování systému okopů a zákopů, orientovaných vůči protivníkovým postavením v prostoru severně od Mělčan ve směru na Tikovice a Ořechov.

Ačkoliv jihozápadně od Ořechova se rozprostírá převážně přehledný a otevřený terén, využíli Němci k obraně tzv. Tikovické zmolý a návrší Velhausy (kóta 334). Odtud podnikali nebezpečné protizteče jak k Mělčanům, tak k Silůvkám.

Nelze přehlédnout, že také silůvecká kronika zaznamenává nepřátelskou protizteč od Dolních Kounic ke Karlovu a následující boje Rudé armády o zlikvidování dočasného protivníkového úspěchu. Převažovalo lidové mínění, že Němci, tísnění u Tikovic, chtěli prorazit sovětská postavení za tím účelem, aby mohli vyjít z boje směrem k Moravskému Krumlovu a spojit se s vlastními silami za řekou Jihlavou.

Po zničující dělostřelecké a minometné palbě a za bojové účasti sovětského letectva byla 24. dubna německá obrana u Tikovic rozhodným způsobem rozvrácena. Odpoledne po 16 hodině vyrazily do prudké zteče jezdecké svazky 4. gardového jezdeckého sboru generálporučíka F. V. Kamkova a svým nápadem od jihozápadu rozhodly osud Ořechova ve svůj prospěch.

Přesto, že na úseku Mělčany-Silůvky probíhaly mezi 18. a 24. dubnem ostré bojové srážky, zůstává i za ztížených okolností silnice Bratčice-Mělčany-Silůvky-Prstice-Radostice průjezdná a v rukou Rudé armády.

Po přechodu bojových akcí bylo v Silůvkách napočítáno 29 padlých sovětských vojáků, v Prsticích 20 a v Radosticích 12. Většina z nich byla přinesena z bojových postavení východně od vesnic, někteří zemřeli v místních polních ošetřovnách na následky zranění. Těla padlých byla koncem roku 1945 převezena na společné pohřebiště u Ořechova. Výjimku představují dva důstojníci z Radostic a další dva ze Silůvek (major I. Bykov a poručík A. Potěmkin), jejichž pozůstatky zpopelnilo brněnské krematorium. Ve všech třech obcích zůstalo zaznamenáno 25 jmen, z nichž v naší obci následujících 5:

BYKOV Ivan, major, nar. 1896, dočasně pohřben v Silůvkách, Ústřední hřbitov Brno – urna

139

KALININ, starší seržant, dočasně pohřben v Silůvkách

NAKONČYJ Vasilij, dočasně pohřben v Silůvkách

POTĚMKIN Alexandr, poručík, dočasně pohřben v Silůvkách, Ústřední hřbitov v Brně, urna

138

RAZKOŠNYJ, starší seržant, dočasně pohřben v Silůvkách

OBĚTI VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ:

BERGL František, dělník, *27. 8. 1923 v Silůvkách, čp. 3, †23. 4. 1945 střepinami granátu
BERÁNEK Josef, dělník, *9. 3. 1905 v Silůvkách, čp. 199, †24. 4. 1945 výbuchem granátu
CESAR Oldřich, *3. 8. 1921 v Ostopovicích, Silůvky, Pod lípami 168, †1. 12. 1944 v kárném
táboře Gollnow u Štětína v Polsku
HRON Ondřej, železničář, *29. 8. 1884 v Silůvkách, čp. 5, †23. 4. 1945 střepinami granátu
KUBÍK Jiří, dělník, *20. 4. 1920 v Silůvkách, Na Trávníkách 67, přikázán na nucené práce do
Německa, kde beze stop zmizel, nezvěstný
PETERKA Josef, poštovní úředník, *23. 8. 1918 v Ořechově, spojení s vojenským odbojem
– ukrývání zbraní, Silůvky, zatčen počátkem února 1940, popraven 10. 2. 1943 ve
Frankfurtu nad Mohanem
SVOBODA František, *14. 11. 1876 v Tikovicích, Silůvky, Kopaninky 194, nezvěstný. Za
bojů v okolí vesnice byl v květnu 1945 zraněn, převezen do vojenského lazaretu RA a
spolu s ním evakuován neznámo kam
URBAN Oldřich, partyzán, *2. 3. 1924 v Silůvkách, †2. 6. 1945 v nemocnici v Ivančicích po
těžkém zranění způsobeném granátem

• OŘECHOV 1945

V historicky téměř autentickém čase a na zcela původním místě, v katastru obce Ořechov u Brna, v prostoru bývalých kasáren (odbočka ze silnice Ořechov – Hajany) se v termínu **26. – 28. dubna 2002** skuteční částečná rekonstrukce událostí roku 1945, kde se zde, po největší tankové bitvě na Moravě, podařilo prorazit německou obranu a spojená vojska Rudé armády a Rumunské královské armády pod vedením maršála Malinovského zahájila osvobození města Brna. Vojska fašistického Německa zde byla definitivně poražena. Touto operací skončila v našem regionu II. světová válka, doba útlaku a národního ponižení.

Rekonstrukce posledních válečných hodin bude zahájena ve čtvrtek 25. 4. budováním obranných postavení a přípravou na generální útok. V pátek program pro školy s odborným výkladem. V sobotu celodenní program ve spolupráci s AČR rekonstrukce bitevní scény roku 1945 pro veřejnost za účasti dobových jednotek a historické lehké i těžké vojenské techniky.

Časový harmonogram akce Ořechov 1945

Pátek 26. 4. 2002

10.00 hod. Otevření areálu pro školy.

Programový blok – jsou připravena jednotlivá stanoviště s odborným výkladem.

Prezentace AČR. Bitevní ukázka s použitím lehké i těžké techniky.

13.00 hod. Ukončení pátečního programu.

15.00 hod. Jízda kolony historické techniky a její výstava před obchodním centrem Futurum Brno.

Sobota 27. 4. 2002

11.00 hod. Pietní akt u památníku padlých, Ořechov. Vystoupení zástupců organizací a institucí, slavnostní nástup všech historických uniformovaných jednotek včetně bojové techniky. Koncert hudby AČR.

11.30 hod. Otevření areálu kasáren, zahájení programu.

Doprovodný program:

výstava výzbroje, výstroje a doplňků z období II. světové války, výstava modelů bojové techniky, výstava historické bojové i civilní techniky, Armáda České republiky – výcvik bojového umění MUSADO, ukázka zbraní, výstroje, prezentace vojenských škol, ukázka techniky a výcviku základny CO Bučovice.

12.00 hod. Tiskovka. Pro zástupce rádia, tisku, televize.

14.00 hod. Bojová ukázka v délce cca 60 minut, za účasti okolo 200 uniformovaných, s použitím lehké i těžké techniky (kanóny, automobily, obrněná technika,...)

17.00 hod. Uzavření areálu pro veřejnost, ukončení programu.

21.30 hod. Vítězný ohňostroj.

Srdečně Vás zvou
 LIPKA – Dům ekologické výchovy, Brno a její pracoviště ROZMARÝNEK,
 Správa státního hradu Veveří,
 Magistrát města Brna – Odbor životního prostředí,
 REZEKVIČEK – sdružení pro ekologickou výchovu a ochranu přírody,
 Regionální sdružení ČSOP v Brně a ZO ČSOP Veronika

**v sobotu a neděli 20. a 21. dubna 2002
 v době od 9.00 do 17.00 hod.**

Čeká Vás pestrá nabídka aktivit, řemeslných dovedností, her a soutěží:

- Kouzlo zapomenutého – stará řemesla
- Rady babky bylinářky
- Včelí stánek
- Pážata – hudební pohazení
- Milířová pec
- Desatero domácí ekologie
 a další atrakce pro malé a velké

Součástí programu bude také historický jarmark, šermíři,
 Kejkliři, tanec a soutěže ve střelbě z luků a kuší.

Hrad bude otevřen od 9.00 do 18.00 hodin.
 V sobotu 20. 4. Zahájí provoz lodní doprava se
 zvýhodněným jízdným na hrad Veveří.
 Posílena bude rovněž autobusová linka č. 103
 z Bystřice do Veverské Bítýšky.

Akci finančně podpořily firmy:

Sasta spol. s r.o.
 Vltava 25, 602 00 BRNO

NATURA
viva

JAN P. ŠEŠ 2002

Vydává OÚ Silůvky – zdarma pro občany obce.
 Obecní úřad Silůvky, Prachaticky 39, Silůvky, 664 46 Prácheň u Brna
 tel.: 05/47 225 127, E-mail: obec.siluvky@iol.cz
 Uzávěrky příspěvků, námětů a nápadů pro příští číslo do 20. 4. 2002.
 Jakékoliv dotazy a připomínky týkající se tohoto Informačního listu
 adresujte na: radysek@hotmail.com

Hnojte močávkou

pomocí Alfa-sudu z posínkova-
 něho plechu! Je lehký a přece
 velmi trvanlivý. Je bez nýtů,
 proto spoehlivý a hygienický.
 Ušetří Vám dobytek i peníze.
 Proto jest poměrně levnější než
 sud dřevěný.
 Prospekty zdarma.

ALFA SEPARATOR
 Praha XII. Jagellonská 5.